

**UCHWAŁA NR II/6/2014
RADY GMINY WALIM**

z dnia 29 grudnia 2014 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Walim na lata 2015-2017

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm) oraz art. 176 pkt.1, art.179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 z póź. zm.) Rada Gminy Walim uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się program Wspierania Rodziny w Gminie Walim na lata 2015-2017, który stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Walim.

§ 3. Uchwała wchodzi z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy

Zuzanna Bodurka

Uzasadnienie

Obowiązek przyjęcia niniejszej uchwały wynika z art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który stanowi, że do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Celem Programu Wspierania Rodziny w Gminie Walim jest tworzenie warunków umożliwiających realizowanie spójnego systemu na rzecz wzmocnienia rodziny i opieki nad dziećmi.

Do realizacji gminnego programu zobowiązane są instytucje z terenu Gminy Walim działające na rzecz wspierania dziecka i rodziny.

**PROGRAM WSPIERANIA
RODZINY
W GMINIE WALIM
na lata 2015 -2017**

OPS

SPIS TREŚCI

- I. Wstęp
- II. Diagnoza
- III. Cele Programu
- IV. Zadania realizowane w ramach Programu
- V. Realizatorzy Programu
- VI. Adresaci Programu
- VII. Sposób kontroli realizacji Programu i finansowanie
- VIII. Zakończenie

I. Wstęp

Rodzina jest pierwszym, najważniejszym środowiskiem w życiu dziecka, dlatego tak ważne jest zachowanie poprawnych relacji między jej członkami.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wspieranie rodziny w odbudowaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Dokonujące się w Polsce zmiany, oprócz pozytywnych skutków, powodują pogłębienie wielu negatywnych zjawisk, takich jak długotrwałe bezrobocie, spadek dochodów ludności, brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, poczucie osamotnienia czy brak bezpieczeństwa socjalnego. Czynniki te bardzo często są przyczyną zepchnięcia osób i rodzin do systemu pomocy społecznej. Wiodącym problemem obniżającym poziom życia jest bezrobocie trudności w znalezieniu pracy mają nie tylko osoby bez wykształcenia ale również osoby wykształcone np. absolwenci studiów wyższych. Długotrwałe pozostawanie bez pracy oznacza dla rodziny nie tylko drastyczne obniżenie dochodów, ale pociąga za sobą cały szereg dalszych problemów: poczucia krzywdy, frustracji a także izolacji społecznej, pogorszenie stanu zdrowia, narastająca agresję w życiu rodzinnym i społecznym oraz wzrost zjawisk społecznie niepożądanych takich jak: alkoholizm, narkomania, zażywanie środków psychoaktywnych i inne.

Wymienione zjawiska bardzo często prowadzą do rozpadu rodziny a tym samym do liczby rodzin niepełnych, sierot społecznych. Pogłębiają bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych prowadzą do przemocy w rodzinie. Rodziny te bardzo często znajdują się w kręgu zainteresowania pomocy społecznej, otrzymując wsparcie w Ośrodkach Pomocy Społecznej, ale ze względu na ograniczenia ustawowe liczba rodzin wymagających wsparcia jest znacznie większa, bowiem zgodnie z obowiązującymi przepisami nie kwalifikują się one do świadczeń z pomocy społecznej.

Negatywne zjawiska wynikające z trudności rynku pracy, braku stabilizacji warunków życia i ich drastycznego pogarszania się, poświęcania mniejszej ilości czasu dla rodziny z powodu konieczności ciągłego poszukiwania źródeł zarobkowania (często wyjazdy poza granice kraju) powodują wielkie zagrożenia dla rodzin i są źródłem wielu kryzysów. Redukcja w wielu regionach zajęć poza lekcyjnych w szkole – powoduje też konieczność organizowania opieki poza domem rodzinnym. Z kolei brak efektywnego zorganizowania czasu wolnego jest jednym z powodów, które popychają dziecko w tzw. złe towarzystwo oraz do udziału przez społeczeństwo formach życia.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone są dzieci.

Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Rodzina, w pierwszej kolejności, powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co pozwala zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje aktywność własną, wyzwala potencjał i pozwala na uczenie się nowych umiejętności.

Pomoc powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin poprzez przezprzewycięzanie trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu własnych zasobów i możliwości oraz zasobów środowiska. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Pomoc powinna być nakierowana na wsparcie dziecka w rodzinie i w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych, organizacji pozarządowych i innych instytucji działających na rzecz rodziny i dziecka; wsparcie instytucjonalne powinno zostać wprowadzone do rodziny, gdy osoba, jej otoczenie, środowisko lokalne staje przed problemami, których samodzielnie nie potrafi rozwiązać.

Gminny Program Wspierania Rodzin na lata 2014-2020 opracowany został w związku z obowiązującą od dnia 09 czerwca 2011 roku ustawą o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. nr 149 poz. 887 z późn. zm.).

W myśl wymienionej wyżej ustawy na jednostki samorządu terytorialnego nałożony został obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Wszystkie działania Programu powinny być skoncentrowane na wsparciu rodziny biologicznej, a istota działań podejmowanych przy realizacji tego Programu winno być wspieranie, a nie zastępowanie rodziny, nauczycieli i społeczności lokalnych w rozwiązywaniu problemów rodziny na naszym terenie.

Program jest zatem propozycją zintegrowanych i planowanych kierunków działań w odniesieniu do mieszkańców. Prezentowany program jest zgodny z Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Walim na lata 2014 – 2020.

II DIAGNOZA

Diagnoza sytuacji rodzin w gminie Walim

Znaczną część klientów pomocy społecznej stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, problemy w wypełnianiu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych.

Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym oraz trudnościami finansowymi spowodowanymi bezrobociem.

Gminę Walim według stanu na dzień 31.12.2013 roku zamieszkiwało 5.647 mieszkańców w tym: kobiet – 2.887, mężczyzn- 2.760.

Liczba osób bezrobotnych do 30 września 2014 roku wynosiła 363 osoby z czego 201 osób stanowiły kobiety.

Ze świadczeń pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych w 2013 roku skorzystało 284 rodziny, liczące 681 osób. Zadaniem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Istotna jest pomoc w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie samodzielnie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Analizując wskaźniki dotyczące pomocy można zauważyć, że najczęstszymi powodami ubiegania się o pomoc w 2013 r., było podobnie jak w latach ubiegłych ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz długotrwała choroba. Wskaźniki przedstawia poniższa tabela.

POWODY PRYZNANIA POMOCY

POWÓDY TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ		LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
		OGÓŁEM	w tym: NA WSI ¹⁾	
0		1	2	3
UBÓSTWO	1	230	230	561
SIEROCTWO	2	0	0	0
BEZDOMNOŚĆ	3	4	4	4
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	4	30	30	156
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ	5	28	28	153
BEZROBOCIE	6	175	175	477
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	7	100	100	183
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	8	63	63	117
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	9	24	24	99
W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	10	18	18	62
RODZINY WIELODZIETNE	11	6	6	37
PRZEMOC W RODZINIE	12	6	6	19
POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDŹMI	13	0	0	0
ALKOHOLIZM	14	28	28	51
NARKOMANIA	15	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	16	1	1	1
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY LUB OCHRONĘ UZUPEŁNIAJĄCĄ	17	0	0	0
ZDARZENIE LOSOWE	18	1	1	1
SYTUACJA KRYZYSOWA	19	12	12	38
KLĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	20	0	0	0

Dane wykazane w tabeli wskazują, iż nadal głównym powodem przyznawania pomocy w roku 2013 było ubóstwo o bezrobocie. Sytuacja ta jest niezmienna od wielu lat i pomimo nieznacznej tendencji spadkowej bezrobocie jest nadal czynnikiem dominującym. Niewystarczająca liczba miejsc pracy, trudności komunikacyjne, niski poziom kwalifikacji zawodowych oraz uzależnienia powodują, że znaczna część klientów pozostaje bez zatrudnienia.

Podstawę prawną działań ujętych w programie stanowią:

1. Ustawa z 9 czerwca 2011r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r nr 149, poz. 887) ,
2. Ustawa z 12 marca 2004r o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r nr 175, poz. 1362 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007r , nr 70, poz. 473 z późn. zm.),
5. Ustawa z 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2005 r nr.179, poz. 1495 z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 07.09.1991r o systemie oświaty (Dz. U. 2004 nr 256 poz. 2575),
Strategia rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Walim na lata 2014-2020 uchwała z dnia 17.12.2013r Nr XXXVI/205/2013 Rady Gminy Walim oraz inne akty prawne.

III CELE PROGRAMU

Cel główny:

Tworzenie warunków umożliwiających realizowanie spójnego systemu na rzecz wzmocnienia rodziny i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Cele szczegółowe :

1. Wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością;
2. Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalamie zasobów tkwiących w rodzinach i środowisku lokalnym.

Cel szczegółowy	Działania	Wskaźniki realizacji	Podmioty realizujące
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny	<p>dożywianie dzieci i osób dorosłych na terenie gminy (gorące posiłki wydawane na terenie placówek oświatowych)</p> <p>pomoc materialna i rzeczowa udzielana w oparciu o ustawę o pomocy społecznej (zasiłki , kolonie letnie itp.)</p> <p>pomoc materialna i rzeczowa (stypendia, podręczniki) udzielana w oparciu o ustawę o systemie oświaty</p> <p>pomoc w formie dodatków mieszkaniowych realizowana w oparciu o ustawę o dodatkach mieszkaniowych</p> <p>pomoc finansowa udzielana w ramach świadczeń rodzinnych w oparciu o ustawę o świadczeniach rodzinnych i ustawę o osobach uprawnionych do alimentów</p> <p>monitorowanie sytuacji zdrowotnej dziecka i rodziny</p>	<p>- liczba dzieci i osób dorosłych objętych dożywianiem</p> <p>- liczba osób, rodzin objętych pomocą , kwota udzielonych świadczeń</p> <p>liczba uczniów objętych pomocą, kwota udzielonych świadczeń</p> <p>liczba udzielonych świadczeń rodzinom z dziećmi</p> <p>liczba rodzin którym przyznano świadczenia</p> <p>liczba dzieci i rodzin objętych wsparciem i monitoringiem</p>	<p>OPS, placówki Oświatowe, GZOSz,</p> <p>OPS, organizacje pozarządowe</p> <p>GZOSz,</p> <p>OPS</p> <p>OPS</p> <p>Placówki służby zdrowia z terenu gminy, placówki oświatowe, OPS</p>

<p>Interwencja kryzysowa i zapobieganie sytuacjom kryzysowym</p>	<p>monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem, praca socjalna, wsparcie asystenta rodziny, wsparcie psychologiczne</p> <p>przeciwdziałanie przemocy w rodzinie</p> <p>działania edukacyjne podnoszące kompetencje wychowawcze i kształtujące prawidłowe postawy społeczne np. warsztaty, grupy wsparcia przeprowadzane przez specjalistów z dziedzin związanych z pomocą rodzinie</p> <p>działania promujące zdrowy tryb życia, aktywność fizyczną i różnorodne formy spędzania wolnego czasu (festyny rodzinne, zawody sportowe, koncerty)</p> <p>wspieranie i promocja inicjatyw lokalnych w zakresie wsparcia rodzin i integracji społecznej</p>	<p>liczba rodzin objętych monitoringiem , pracą socjalną wsparciem asystenta rodziny , liczba godzin wsparcia psychologicznego</p> <p>liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Kart” , liczba spotkań zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie i spotkań grup roboczych</p> <p>liczba osób objętych wsparciem , liczba godzin szkoleniowych</p> <p>szacunkowa liczba osób dziećmi korzystających z tych działań</p> <p>szacunkowa liczba osób dziećmi korzystających z tych działań</p>	<p>OPS, kurator sądowy, Pedagog szkolny, holog , asystent rodziny</p> <p>Zespół interdyscyplinarny</p> <p>OPS, placówki oświatowe, Policja</p> <p>CKiT, CSiR</p> <p>OPS placówki oświatowe, CKiT, CSiR</p>
<p>Zapobieganie uzależnieniom od alkoholu i środków psychoaktywnych</p>	<p>profilaktyka , edukacja , wsparcie terapeutyczne osób uzależnionych w rodzinach z dziećmi</p> <p>wsparcie dzieci z rodzin dotkniętych uzależnieniami w ramach pracy pedagoga szkolnego, uczestnictwo w zajęciach w świetlicach socjoterapeutycznych, organizacja wyjazdów wakacyjnych</p> <p>leczenie osób uzależnionych</p>	<p>liczba osób objętych wsparciem , liczba godzin pracy terapeuty</p> <p>liczba dzieci objętych tymi formami wsparcia</p> <p>liczba wniosków skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, liczba osób podejmujących leczenie</p>	<p>GKRPA, terapeuta uzależnień</p> <p>GKRPA, placówki oświatowe</p> <p>GKRPA</p>

Kreowanie i doskonalenie modelu interdyscyplinarnego wsparcia rodzin z dziećmi na terenie gminy	<p>doskonalenie współpracy pomiędzy przedstawicielami instytucji skierowanych na pomoc dziecku i rodzinie (wspólne szkolenia , kontakty bezpośrednie)</p> <p>usprawnianie procesu pozyskiwania i wymiany informacji na temat rodzin wymagających wsparcia</p> <p>koordynacja i monitorowanie działań przez OPS i inicjowanie ewentualnych korekt i działań naprawczych w celu optymalizacji działania</p>	<p>liczba podjętych wspólnych inicjatyw , liczba osób zaangażowanych, wyniki ewaluacji i monitoringu dotyczące skuteczności działań i ewentualnych utrudnień</p>	<p>OPS, służby medyczne, placówki oświatowe, GKRPA, Urząd Gminy, CKiT, CSiR, Policja kuratorska służba sądowa, asystent rodziny</p>
--	--	--	---

IV. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorami programu są :

1. Urząd Gminy w Walimiu
2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Walimiu
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Walimiu
4. Placówki Oświatowe
5. Gminny Zespół Obsługi Szkół w Walimiu
6. Sąd Rejonowy w Wałbrzychu
7. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Wałbrzychu
8. Komenda Miejska Policji w Wałbrzychu
9. Kościoły
10. Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej
11. Organizacje pozarządowe i inne placówki oraz instytucje, które swoimi działaniami wspierają dziecko i rodzinę.

V. ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami Programu są dzieci i rodziny funkcjonujące na terenie Gminy Walim , dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych Również rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

Dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej Szczególnej troski i uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo.

Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci . Niewydolność wychowawcza rodziców zaburza zaspakajanie podstawowych potrzeb dziecka, prowadząc między innymi do frustracji, niepowodzeń szkolnych czy izolacji społecznej.

Dysfunkcje rodziny powstają na podłożu składających się z wielu czynników np. trudna sytuacja materialna, uzależnienia, przemoc , przestępczość, demoralizacja czy niedostosowanie społeczne. Rodzina wpływa na rozwój młodego człowieka jego emocje, rozwój intelektualny czy zachowania społeczne jest to pierwsze naturalne środowisko dziecka.

Środowisko to należy wspierać ponieważ przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin staje się największym zyskiem dla społeczności lokalnej i dla Niego samego.

VI. SPOSÓB KONTROLI REALIZACJI PROGRAMU I FINANSOWANIE

W terminie do dnia 31 marca każdego roku planowane jest przedkładanie Radzie Gminy w Walimiu roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawianie potrzeb związanych z realizacją zadań.

Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej , z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Gminny Program Wspierania Rodzin Gminy Walim na lata 2015-2017 będzie finansowany w ramach środków budżetu Gminy Walim, dotacji , środków pozabudżetowych pozyskanych z innych dostępnych źródeł.

VII. ZAKOŃCZENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie sprzyjających warunków dla poprawy życia rodzin i dzieci. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia.

Aby osiągnąć zamierzone cele w realizacji programu będą włączone instytucje, placówki i organizacje pozarządowe, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodzinę. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny.

Program ma charakter otwarty co oznacza, że powinien ewaluować w zależności od pojawiających się potrzeb. Koordynatorem Programu jest Ośrodek Pomocy społecznej w Walimiu.